

Motion

1983/84:2359

Anita Bråkenhielm

Tillfällig utförelse av metallskrot för bearbetning

Genom nutida koncentration och stordrift inom vissa industrigrenar har i flera branscher ett eller två företag skaffat sig nära nog monopolställning på specialområden — en inte oväntad utveckling i ett så litet land som Sverige.

I en monopolsituation kan man skaffa sig fördelar, bl. a. vad gäller prissättning på sina tjänster. Om konkurrens från utländska företag genom olika former av lagstiftning och handelshinder försvåras kan en naturlig inhemsk prisnivå få uppenbara nackdelar för de svenska företag som måste anlita dessa monopoljättar för olika tjänster.

I lagstiftning från andra världskrigets dagar, tillkommen bl. a. av beredskapsskäl, stadgas om exportförbud av metallskrot.

Även i dag kan finnas skäl att behålla metallskrot i landet. Tillämpningen av lagstiftningen får emellertid absurda konsekvenser då den används för att hindra industriföretag i metallbranschen att tillfälligt utföra metallskrot avsett att efter upparbetning omedelbart återtas för återanvändning i tillverkningen.

Som exempel kan nämnas ett småländskt företag i armaturbranschen som genom att förvägras tillstånd att utomlands låta upparbeta mässingskrot åsamkas en 15-procentig kostnadshöjning. Det svenska företag som i stället måste anlitas kan genom sin monopolställning tillämpa en godtycklig prissättning. I ett litet land som Sverige är konkurrensen inom specialbranschen ibland otillräcklig eller obefintlig, vilket bidrar till att ytterligare höja vårt kostnadsläge.

För detta företag betyder kostnadshöjningen ett omöjliggörande av en planerad nyinvestering för utökning av driften och nyanställning.

En motion till föregående riksmöte med hemställan om att riksdagen måtte begära ändring i den kungörelse där kristidsbestämmelserna efter trettio år lever kvar har efter ett års väntan på behandling avslagits med motiveringen att kommerskollegium sedan motionen väckts fått i uppdrag att se över frågan. Under vänstetiden har ett medelstort armaturföretag med 200 anställda på en liten ort där inga andra arbetstillfällen bjuds gått i konkurs — en bidragande faktor kan ha varit onödig fördyring av skrotupparbetning.

Enbart i armaturbranschen berörs totalt uppskattningsvis 2 500 sysselsatta av en onödig påfrestning på lönsamhet och överlevnadsmöjlighet enbart på grund av en onödig fördyring av bearbetningen av mässingsavfall.

Ett upphävande av exportförbudet i det speciella avseende som det här gäller — alltså för bearbetning och återanvändning i den egna tillverkningen — vore en rimlig utökning av företagens möjligheter att på ekonomiskt bästa sätt få sina behov tillgodosedda. Det behöver inte ens betyda att all sådan bearbetning gör svenska företag förbi — det kanske kan betyda att de anpassar priset på sina tjänster till den nivå som en sund konkurrens innebär.

Frågan bör skyndsamt lösas.

Med anledning av det anförda hemställer jag

att riksdagen hos regeringen begär ändring i kungörelsen om allmänt exportförbud, 1950:324, på sådant sätt att företag i tillverkningsindustrin medges tillfällig utförsel för bearbetning av metallsrot avsett för återtagning och återanvändning i den egna tillverkningen.

Stockholm den 25 januari 1984

ANITA BRÅKENHJELM (m)